

Posudek oponentky diplomové práce vypracované  
Ondřejem Havlíčkem na téma  
„Aktuální otázky konkurenceschopnosti tuzemské úpravy společností s ručením omezeným  
po přistoupení ČR k EU“

Předmětem diplomové práce je zajímavé a ambiciózní téma. Struktura práce je přehledná. Pojednává se postupně o svobodě usazování, soutěži právních řádů a o některých aspektech úpravy společností s ručením omezeným ve vybraných národních úpravách, včetně české. Zvolenému tématu, jímž je posouzení konkurenceschopnosti tuzemské právní úpravy společností s ručením omezeným, je však věnováno velmi málo místa.

Posuzovaný text svědčí o zájmu autora o zvolenou problematiku. K jeho věcné náplni však mám řadu výhrad. Závěry o konkurenceschopnosti tuzemské právní úpravy jsou obsaženy (až na několik dílčích poznámek roztroušených v předchozím textu) jen na dvou stránkách, resp. odstavcích, a to na str. 55 a 58. Zde je uvedena jen zjednodušená kritika bez solidních argumentů vyplývajících z předchozího porovnávání tuzemské úpravy s úpravami zahraničními, resp. s evropskými návrhy. Srovnávací přístup, který je předpokladem kvalitního zpracování tématu a základem fundované kritiky tuzemské úpravy, autor téměř nevyužil. Z textu je také zřejmé, že se diplomant téměř nezabýval návrhem paragrafované znění obchodního zákona a že pracoval pouze s jeho věcným záměrem. Na straně 54 uvádí, že navrhované změny považuje za málo četné a jejich význam za nikoli převratný. Konkrétně zmiňuje jen zrušení maximální hranice počtu společníků a za těžiště nové úpravy považuje jen změnu formální podoby obchodněprávní úpravy. Zcela přechází úpravu výše základního kapitálu, minimální výše obchodního podílu, finanční asistence, abandonního práva, atd. Kritickému přístupu diplomanta ke zpracovávané problematice lze jistě přisvědčit, avšak za podmínky solidní předchozí analýzy problematiky. K tomu však v tomto případě nedošlo.

Pokud jde o hodnocení reforem zahraničních právních úprav společností s ručením omezeným, mám za to, že autor měl nejprve nalézt hlavní oblasti, které podle záměru zahraničních zákonodárců výslovně formulovaných v důvodových zprávách k přijatým či navrhovaným zákonům textům představují konkurenční výhody. Některých se autor dotkl (například problematika základního kapitálu), jiné pomínil (zejména zjednodušená varianta společností s ručením omezeným v Německu, Francii či Španělsku, vzorové znění stanov, resp. společenské smlouvy v příloze zákonů, důraz na otevřenější charakter společnosti, atd.). V pojednání o nové britské úpravě nejsou uvedeny hlavní změny, resp. podstata právní úpravy. Počet ustanovení nového Companies Act 2006 je uveden chybně (str. 35).

V práci se vyskytují i dílčí nepřesnosti. Například na str. 50 je zkratkovitě pojednáno o tzv. doktríně wrongful trading a o podřízenosti nároků tzv. insiderů. Ztotožnění uvedené doktríny s tuzemskou úpravou, resp. s důsledky aplikace § 134 (správně má být uveden § 135) ve spojení s § 194 odst. 7 obchodního zákoníku je zjednodušené a nepřesné. Zcela se pomíjí speciální úprava právních důsledků porušení povinnosti statutárního orgánu právnické osoby podat návrh na prohlášení konkursu obsažená v § 3 odst. 2 zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (vycházím-li z právní úpravy v době, kdy byla diplomová práce zpracovávána) a speciální úprava nového insolventního práva (§ 98 a § 99 zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení). Pro ochranu věřitelů má též mimořádný význam ustanovení § 66 odst. 6 obchodního zákoníku, které diplomant v souvislosti s doktrínou wrongful trading také nezaznamenal. K textu na téže stránce (str. 50) je třeba uvést, že privilegium omezeného ručení se nevztahuje na společnost, ale na její společníky. Z pasáže věnované ručení společníků není zřejmé, zda se hovoří o tuzemské či německé úpravě (str. 49, čtvrtý

odstavec). Zejména by měly být vysvětleny „určité podmínky“, za nichž se mohou věřitelé podle české nebo německé? úpravy domáhat splnění svých závazků (správně má být „pohledávek) po společnících. Na str. 49 se místo o „regresu“ hovoří o „reversu“.

Seznam použité literatury je dosti rozsáhlý a oceňuji, že obsahuje i cizojazyčné zahraniční prameny, nejsou v něm však uvedeny některé tuzemské významné odborné práce věnované problematice české úpravy společnosti s ručením omezeným. Na použité prameny je v textu odkazováno, avšak poznámky pod čarou nejsou zpracovány způsobem v odborném tisku obvyklým. Vážné výhrady mám k jazykové úrovni práce, v níž se vyskytuje řada hrubých gramatických chyb (např. str. 41, 42, 49, 53, 57, 58, 59).

Práci vytykám povrchnost závěrů, nedostatečnou znalost tuzemské právní úpravy a absenci důsledného srovnávacího přístupu. Oceňuji zaujetí pro zvolené téma a uznávám také obtížnost zvoleného tématu. Proto – přes výše uvedené výhrady a po jistém váhání – doporučuji diplomovou práci k obhajobě.

Praha, 1.1.2008

---

Doc. JUDr. Stanislava Černá, CSc.  
oponentka

Posudek oponentky  
diplomové práce Ondřeje Havlíčka  
vypracované na téma „Aktuální otázky konkurenceschopnosti tuzemské úpravy společnosti  
s ručením omezeným pro přistoupení ČR k EU“

---

Posuzovaný text je druhou verzí diplomové práce vypracované poté, co bylo první podání vráceno k přepracování.

Hodnotím-li strukturu práce, je zřejmé, že autor posílil tu její část, která se věnuje srovnání vybraných otázek úpravy společnosti s ručením v ČR s některými evropskými zahraničními úpravami. Poněkud větší prostor je nyní věnován otázkám, resp. závěrům o konkurenceschopnosti tuzemské úpravy. Autor v reakci na posudky zapracoval do textu i dílčí hodnocení navrhovaného paragrafovaného znění českého obchodního zákona. Srovnání je však poněkud nevyvážené, neboť v některých případech srovnává diplomant tuzemskou úpravou jen s úpravou či návrhem jedné evropské země. Mám-li být konkrétnější, potom při komparaci zakládání společnosti s ručením omezeným se omezil na srovnání české navrhované úpravy jen s úpravou Spojeného království, ačkoli na místě bylo uvést minimálně i změny navrhované v MoMiG (necháme-li stranou další zajímavé evropské návrhy a jejich realizaci). V části, v níž se zabývá podnikatelským oprávněním se zase diplomant omezuje pouze na úpravu německou. V části věnované splácení vkladů (5.1.4.) ale již správně poukazuje na možnost splácení vkladů ve výkonech zejména ve Francii a Itálii. Také pojednání o základním kapitálu (5.2.1.) má dostatečný „teritoriální rozsah“, když zahrnuje přijatou či navrhovanou úpravu Spojeného království, Francie, Německa a též Holandska. Kapitulu věnovanou institutům jiných právních řádů (6.1.1.) považuji za dosti neutříděnou. Její téma je však natolik náročné, že to autorovi nevytýkám, neboť by mohla být samostatným předmětem diplomové práce. Lze k ní například dodat, že v Německu je pozorně vnímána především francouzská úprava insolvenčního práva (a obdobně též španělská či italská) v podobě žaloby na doplnění pasiv a žaloby na rozšíření. Autor zde též uvádí nepřesně právní důsledky tzv. wrongful trading, když odpovědnost za škodu vztahuje jednou ke společnosti (str. 49), podruhé přesněji k věřitelům (str. 52). Srovnání tohoto institutu s českou úpravou insolvenčního zákona je též nepřesné (str. 52). Závěr formulovaný na str. 53 (nahore) považuji za diskusní. Naopak plně souhlasím s tím, že trendem změn úpravy společnosti s ručením omezeným v řadě evropských zemí jsou vzorová znění zakladatelských dokumentů, která jsou buď přímo součástí zákona či jeho přílohou. Zařazení některých otázek do

diplomové práce považuji spíše za nadbytečné. Mám na mysli pojednání o § 196 ObchZ, které m.j. tak, jak je použito, nemůže být názvem kapitoly. Obdobně to platí pro téma „rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady“ a zejména o otázce vydržení obchodního podílu s.r.o. Tato témata by sama o sobě mohla být samostatným tématem diplomové práce. Celkově lze shrnout, že práci by prospěla koncentrace na vybrané základní otázky, na jejichž základě lze dospět k závěrům o konkurenceschopnosti tuzemské úpravy. „Užší záběr“ by diplomantovi umožnil přesnější a hlubší analýzu.

K textu mám i některé další dílčí poznámky a připomínky. Souhlasím s názorem vyjádřeným na str. 16, že v USA je motivem soutěže právních řádů jednotlivých států právě daňová otázka, domnívám se však, že nelze bez dalšího uzavřít, že evropští zákonodárci takovou pohnutku „postrádají“ (str. 16, 17). Soutěž právních řádů (soudě podle důvodových zpráv i diskuse v zahraničním odborném právnickém tisku) je motivována snahou zastavit exodus vlastních zakladatelů do jiných jurisdikcí, zejména pak Velké Británie. Snižování časových i finančních nákladů na založení společnosti s ručením omezeným a přijímání dalších změn je pak *prostředkem* zastavení tohoto procesu. Cílem evropských zákonodárců je tak mimo jiné dosáhnout inkorporace ve vlastní zemi, a to včetně z toho plynoucího daňových důsledků. Měl-li diplomant na mysli, že daňové výhody nejsou hlavním důvodem rozhodnutí *zakladatelů* inkorporovat společnost v zahraničí, pak s ním souhlasím, avšak musím konstatovat, že tuto myšlenku vyjádřil značně nepřesně. Připomínku mám k závěru na str. 34, podle něhož český zákonodárce neuvažuje o přípuštění vkladů ve výkonech. Pravdu má diplomant pouze, pokud má na mysli návrh úpravy společnosti s ručením omezeným, neboť například pro veřejnou obchodní společnost se s možností vkladů ve výkonech počítá. K textu na str. 45 lze uvést, že navrhované znění obchodního zákona již nepočítá se zvláštní úpravou minimální výše základního kapitálu. Ta by měla být dána zákonnou hranicí minimální výše vkladů do společnosti. K pasáži o základním kapitálu lze doplnit, že ačkoli se ke koncepci základního kapitálu vyslovují již řadu let odborníci i praxe kriticky, podle posledních výzkumů názorů evropské praxe se ukazuje, že jí úprava založená na koncepci reálné tvorby a udržení základního kapitálu vadí méně, než by se mohlo podle některých kritických hlasů zdát. Z čistě faktického hlediska mám též námitku proti konstatování o absenci českých agentur nabízejících založení společnosti v zahraničí (str. 20).

Pozitivem práce je shromáždění číselných údajů dokumentujících zejména využívání právní úpravy té které evropské země. Ocenit lze, že autor se neomezil jen na jejich konstatování, ale činí též obecnější závěry. Za správné považuji i využití judikatury.

V práci se místy vyskytují terminologické nepřesnosti. Např. na str. 27 autor nerespektuje, že firma je označením registrovaného podnikatele a tento výraz používá (jak se v praxi často děje) v subjektivním významu. Ne zcela přesné je též užívání pojmu podřízená společnost (str. 27) místo ovládané, případně kontrolované. Pouze pro budoucí odborné statě autora poznamenávám, že místo „osobně pokládám“ je vhodnější užívat pouze výraz „pokládám“, „mám za to“. Osobní názor je z této kratší formulace i tak zřejmý.

Výhradu mám k poznámkovému aparátu. V řadě poznámek pod čarou je sice uveden autor, název jeho článku nebo díla a strana, ale bez jakýchkoli dalších údajů, které se podle citačních pravidel vyžadují. Uvedení konkrétního díla v plné šíři jen v seznamu literatury podle českých pravidel nestačí.

Při hodnocení diplomové práce vycházím z toho, že se autor snažil respektovat výtky obsažené v obou posudcích. Práce je místy nevyvážená, zkratkovitá a též tématicky příliš široce koncipovaná. Uznávám však současně náročnost zvoleného tématu. Diplomant formuluje vlastní závěry, i když – zpravidla ve vztahu k tuzemské navrhované či platné úpravě – dosti stručné. Kladně lze hodnotit široký seznam literatury obsahující i zahraniční prameny, z nichž autor také čerpal a též práci s judikaturou.

Diplomovou práci považuji za způsobilou obhajoby, k níž ji tímto doporučuji.

Praha, 19. dubna 2008

---

Doc. JUDr. Stanislava Černá, CSc.

oponentka